

ՀԱՄԱՌՈՏ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ

ՄԱՅԻՍՅԱՆ ՏՈՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.— Բառացիս խանդավառությամբ անցավ Մայիսի 1-ի տոնակատարությունը Սովետական Հայաստանի գյուղերում և քաղաքներում: Աշխատավորների միջազգային համերաշխության այդ ավանդական օրը վերածվեց իսկական համաժողովրդական տոնի, ցնծության:

Ամենուրեք քաղաքներում և գյուղերում տեղի ունեցան հանդեսներ, հավաքություններ, ժողովներ, տոնախմբություններ: Մայիսի 1-ին Երևանում, Լենինի հրապարակում տեղի ունեցավ Երևանի կայազորի զորքերի զորահանդես: Զորահանդեսից հետո սկսվեց մայրաքաղաքի աշխատավորների տոնական շքերթը, որը տեղի մի քանի ժամ, Լենինի հրապարակով անցան մոտ 200.000 աշխատավորներ: Աշխատավորների տոնական շքերթների տեղի ունեցան նաև Լենինականում և Կիրովականում:

ՀԱՂԱՔԱՆԱԿԻ ՕՐԸ.— Մայիսի 9-ին լրացավ գերմանական ֆաշիզմի դեմ սովետական ժողովրդի մղած Հայրենական Մեծ պատերազմի հաղթական ավարտման 10 տարին: Հայ ժողովուրդը, սովետական ողջ ժողովուրդների հետ միասին, Հաղթանակի օրը նշեց մեծ ուրախությամբ և օրինական հպարտությամբ: Այդ օրը տեղի ունեցավ Երևանի քաղաքային Սովետի հանդիսավոր նիստը՝ մասնակցությամբ հասարակական կազմակերպությունների և Սովետական Բանակի ճեղքայացուցիչների: Երեկոյան մայրաքաղաքում կայացավ հրավառություն և տրվեց սալյուտ հրետանային 30 համազարկով:

Սովետական ժողովրդի Հայրենական Մեծ պատերազմի ամբողջ ժամանակաշրջանում հայ ժողովրդի զավակները, իրենց փառապանծ նախնիքների օրինակով, հերոսաբար մարտնչեցին բոլոր ռազմաճակատներում, արիաբար պաշտպանելով սովետական հողը ոխերիմ թշնամուց, լինելով իրենց կյանքը Հայրենիքի ազատության և անկախության համար: Իրենց փայլուն սխրագործություններով հայ մարտիկները փառքով պսակեցին հարազատ ժողովրդի անունը:

Հայրենական Մեծ պատերազմի ընթացքում հայ ժողովուրդը տվեց ավելի քան 50 զորավար (գեներալ), որոնց թվում այնպիսի անվանի մարդկանց, ինչպիսիք են Սովետական Միության մարշալ Ի. Բաղդասյանը, նավատորմի ադմիրալ Ի. Իսախանյանը, 106 հայ զինվորականներ մարտական սխրագործությունների համար արժանացան Սովետական Միության Հերոսի բարձր կոչման և մոտ 67.000 հոգի պարգևատրվեցին շքանշաններով ու մեդալներով:

Պատերազմի տարիներին, բուն երկրի ժողովրդի հետ միասին, ընդհանուր թշնամու դեմ ամենազործոն պայքար էր մղում Սփյուռքի հայության ստվար մասը: Արտասահմանի հայության միջոցներով ստեղծվեցին «Սասունցի Դավիթ» և զորավար Բաղդասյանի անվան թանկային շարասյուները, որոնք անցան վառահեղ մարտական ուղի՝ սկսած Կովկասից մինչև Բեռլին:

Սփյուռքի հայության այս հայրենասիրական խանդավառության կազմակերպման գործում մեծ դեր խաղաց այն ժամանակ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ազգընտիր Տեղապահ, բոցաշունչ հայրենասեր Վահագն Հայրապետ Գեորգ Զ. Կաթողիկոսը:

ՏԵՐՄԻՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ.— Հայկական ՍՍՌ Միևիտների Սովետին կից ստեղծված է Տերմինաբանական կոմիտե: Տեղի ունեցավ կոմիտեի նիստը, որտեղ քննարկվեց և հաստատվեց կոմիտեի կանոնադրությունը, ինչպես նաև մշտապես գործող հանձնաժողովների կազմը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԳՆՑԻԿ ԽՄԲԻ ՀԱՄԵՐԳՆԵՐԸ.— Երևանի երաժշտական կյանքում կարևոր իրադարձություն հանդիսացան Պետական երգեցիկ խմբի համերգները, որոնք տեղի ունեցան մայիսի կեսերին: Խմբի գեղարվեստական ղեկավար, դիրիժոր, արվեստի վաստակավոր գործիչ Արամ Տեր-Հովհաննիսյանը մեծ աշխատանք է թափել երաժշտական այդ մեծ կոլեկտիվի կատարողական վարպետությունը բարձրացնելու համար:

Նույնը բացառիկ հաջողությամբ, միանգամայն ուրույն հմայքով ու երանգով է կատարում անմահ Կոմիտասի և Կարա-Մուրզայի մշակած հայ ժողովրդական երգերը: Այդ երգերի մեծ մասը, ինչպես օրինակ՝ «Ալազղազ», «Լիպու լե լե», «Կոմսի առա», «Լու լու», «Գացեք տեսեք, Ձիմն ու զիմն» և այլն, շնորհիվ տաղանդավոր խմբավարի երաժշտական ինքնուրույն մեկնաբանման հնչում են նոր, առանձին գրավչությամբ:

Խմբի ծրագրի մեջ մտցված է նաև գերմանական կոմպոզիտոր Բախի համաշխարհային երգեցիկ արվեստի խոշորագույն ստեղծագործություններից մեկը՝ «Սի մինոր մեսսա», որը Երևանում առաջին անգամ է կատարվում:

Երգեցիկ խմբի համերգներն անցնում են մեծ հաջողությամբ:

ՆՈՐ ՁԵՌԱԳՐՈՐ ՄԱՍՆԵՆԱԴԱՐԱՆՈՒՄ.— Վերջին ժամանակներս Հայաստանի Պետական մատենադարանը հարստացավ մի շարք նոր ձեռագրերով, որոնք ձեռք են բերվել Երևանում, Դոնի Ռոստովում, Կրասնոդարում և Արմավիրում: Նոր ձեռագրերի թվում են 11-րդ դարի մագաղաթյա ձեռագրերի մի պատասխիկ, միջնադարյան աշխարհիկ տաղերի մի ժողովածու, 15-րդ դարի ավետարան, որը հետաքրքիր է իր մանրանկարչությամբ և արտագրողների ու այլ անձանց հիշատակարաններով:

Ձեռք է բերված նաև 14—15-րդ դարերի հայ խոշորագույն գիտնական Գրիգոր Տաթևացու աշխատությունների ժողովածուն, ինչպես նաև 18-րդ դարի մի բժշկարան:

Մատենադարանը ստացել է նաև մի քանի հարյուր հատ զանազան փաստաթղթեր, որոնց մեջ կան հետաքրքիր տեղեկություններ Միջագյուլ Նալբանդյանի գեպի Հնդկաստան կատարած ճանապարհորդության մասին:

Ձեռագործեր են ստացվում նաև արտասահմանից: Վերջերս Լոնդոնից ստացվեցին երկու արարական և մեկ հատ պարսկական ձեռագործեր: Հիշյալ ձեռագործերը Պետական մատենադարանին էին հանձնվել Կոմիտասի անվան երաժշտական կվարտետի անդամների միջոցով, երբ վերջիններս Լոնդոն էին մեկնել համերգներ տալու:

ՉԻՆ-ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿՆՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ.— Մայիսի 14-ին Երևան ժամանեց Չին-սովետական բարեկամության ընկերության պատվիրակությունը, որը Սովետական Միություն է եկել Արտասահմանի հետ կուլտուրական կապի Համամիութենական ընկերության հրավերով: Պատվիրակությանը գլխավորում էր Պեկինի քաղաքագլխի տեղակալ Վան Կոն-լունը:

Երևանի օդանավակայանում շին մեծ ժողովրդի ներկայացուցիչներին դիմավորեցին Արտասահմանի հետ կուլտուրական կապի Հայկական ընկերության նախագահ Բ. Աստվածատրյանը, Հայկական ՍՍՌ Կուլտուրայի մինիստրի տեղակալ Ա. Ստեփանյանը, մայրաքաղաքի հասարակայնության ներկայացուցիչները:

Չինացի հյուրերը Երևանում մնացին մի քանի օր: Այդ ժամանակամիջոցում նրանք ծանոթացան քաղաքի շինարարությանը, եղան մի շարք կուլտուր-լուսավորական հաստատություններում, այցելեցին դործարաններ:

ՉԻՆՍՍՍՐՈՎԱԿԱՆՑԻ ԱԶՍԱԳՐՄԱՆ 10-ԱՄՑԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ԵՐԵՎԱՆ.— Մայիսի 9-ին Երևանում, Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերային թատրոնում տեղի ունեցավ հանդիսավոր երեկո՝ նվիրված Չինոսլովակիայի ազատագրման 10-րդ տարեդարձին: Երեկոն կազմակերպել էին Արտասահմանի հետ կուլտուրական կապի Հայկական ընկերությունը, Հայաստանի պրոֆմիությունների խորհուրդը, Կուլտուրայի մինիստրությունը և Գիտությունների ակադեմիան:

Չինոսլովակյան ռեսպուբլիկայի նվաճումների մասին զեկուցումով հանդես եկավ լուսավորության մինիստր Ե. Սիմոնյանը: Թատրոնի ճեմասրահում կազմակերպված էր ցուցահանդես՝ նվիրված չինոսլովակյան ժողովրդի ձեռք բերած հաջողություններին:

ՅԱՊՈՆԱԿԱՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ.— Մայիսի 26-ին Մոսկվայից Երևան ժամանեց Յապոնիայի

գիտնականների պատվիրակությունը, որը Սովետական Միություն էր եկել ՍՍՌՄ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահության հրավերով: Պատվիրակությանը գլխավորում էր Յապոնիայի Գիտական խորհրդի նախագահ, Տոկիոյի համալսարանի պրոֆեսոր Կայա Սեյձին: Պատվիրակության կազմի մեջ մտնում էին Յապոնիայի Գիտությունների ակադեմիայի անդամներ, համալսարանների պրոֆեսորներ, գիտության տարբեր բնագավառների ականավոր ներկայացուցիչներ:

Հյուրերին ցույց տրվեց շեմ ընդունելություն: Նրանք Երևանում մնացին 3 օր, որի ընթացքում ծանոթացան Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի և գիտ-լուսավորական հաստատությունների աշխատանքներին, հանդիպում ունեցան հայ գիտնականների հետ, դիտեցին Երևանի տեսարժան վայրերը:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԱԿԱՑՔԻ ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.— Տարեցտարի ընդարձակվում են Երևանի շրջակայքի անտառները: Կենաչ օղակն այժմ գոտեպատել է ամբողջ քաղաքը: Այս գարնան նոր տնկումներ կատարվեցին հարավարևելյան բլուրների լանջերին, Ավանի ձորում, Հրազդանի աջափնյա ղռերում, որոնք դեռ լրիվ անտառապատված չեն: Ընդամենը տնկվեցին մոտ 100 հեկտար նոր անտառներ: Այժմ Երևանի շրջակայքի անտառների ընդհանուր տարածությունը հասնում է շուրջ 1.600 հեկտարի: Այդ անտառները ոռոգվում են նոր կառուցված ջրատար առուների միջոցով:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 20 ՏԱՐԻՆ.— Լրացավ Երևանի Ռուսական մանկավարժական ինստիտուտի գոյություն 20 տարին: Այս ինստիտուտը մայրաքաղաքի լավագույն բարձրագույն ուսումնական հաստատություններից մեկն է, որտեղ սովորում են հայ, ռուս և այլ ազգի երիտասարդներ: Այն պատրաստում է ուսական լեզվի և գրականության, պատմության, մաթեմատիկայի և ֆիզիկայի դասատուներ ռեսպուբլիկայի հանրակրթական դպրոցների համար:

Իր գոյության 20 տարվա ընթացքում ինստիտուտը տվել է 2.334 մանկավարժ: Նրանց մեծ մասն աշխատում է Սովետական Հայաստանի, իսկ որոշ մասը՝ Սովետական Միության մյուս ռեսպուբլիկաների դպրոցներում: Ինստիտուտն ունի որակյալ դասախոսական կազմի ավանդվող բոլոր առարկաների համար:

